כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת ואתחנן ■ שבת נחמו, ח' אב ה'תשס"ט ■ 29.07.2009 ■ גליון מס' 29

תפוצה לכל קהילות ישראל

פרקים בעולמה של רבנות הקהילה בישראל

מאמר עשרים בסידרה

/ הרב אהרון כ"ץ*

בין העולים לירושלים במאה השש עשרה יש לציין באופן מיוחד את ר' בצלאל אשכנזי, נולד בארץ ישראל כנראה בצפת אך ירד למצרים שם למד תורה מפי הרדב"ז. הרב אשכנזי התפרסם בעולם לומדי התורה כבעל ה"שיטה מקובצת". הוא עצמו קרא לאסופה הזאת בשם "אסיפת זקנים". הקובץ מהווה למעשה את אחד האוספים החשובים של ספרות פרשנות התלמוד של חכמי ספרד ואשכנז. האסופה מהווה אחד מהמקורות החשובים לחשיפת לומדי התורה לספריהם של ר' גרשום מאור הגולה, ר' יוסף אבן מיגאש, ר' מאיר הלוי אבולעפיה והמאירי בצד ספרות הראשונים הקלאסית כמו חידושי הרמב"ן, הרשב"א והר"ן (הרשימה חלקית בהחלט). עיקר פעילותו הייתה במצרים וכנראה בשנת שמ"ח 1588 עלה לירושלים. אנו מבקשים להעלות כאן כמה נקודות בהנהגתו של ר' בצלאל אשכנזי בירושלים, אך אנו חייבים להבין את הרקע ומצבה של ירושלים באותם הימים.

"מעמדה הקשה של ירושלים בימי גלות וחורבן הביא את גדולי ההוגים לשאלה מה מעמד מצוות יישוב ארץ ישראל בימי גלות וחורבן ומה זיקתנו לארץ ולעיר החרבה השוממה מבלי בניה..."

אחד מבתי הכנסת העתיקים של העיר הוא בית הכנסת המיוחס לרמב"ן. המסורת הזו נובעת מאגרת שכתב הרמב"ן אחרי שעלה לירושלים בשנת כ"ז (1267) ובתוך איגרותיו כתב "מה אגיד לכם בעניין הארץ כי רבה העזובה וגדול השיממון... כל המקודש מחברו חרב יותר מחברו... ומצאנו בית חרב בנוי בעמודי שיש וכיפה יפה ולקחנו אותו לבית הכנסת כי העיר הפקר וכל הרוצה לזכות בחורבה זוכה והתנדבנו לתיקון הבית". דוד קאסוטו במאמר שפרסם בשנת תשל"ו בספר היובל לדוד קוטלר "מחקרים ביהדות", מערער על הזיהוי של בית הכנסת המכונה כיום "בית הכנסת של הרמב"ן" והעומד במרכזו של הרובע היהודי, (במבנה הצמוד לחורבת ר' יהודה החסיד), כאותו מבנה שעליו סיפר הרמב"ן בדברי האיגרת. לדעתו המבנה שראוי לתואר "בית העמודים" וקרוי כיום "בית הכנסת הרמב"ן" הוא למעשה מבנה שנקנה בידי היהודים בשנת 1390 מידי משפחה איובית, מצאצאיו של צאלח אדין.

בית הכנסת הזה נהרס על ידי הערבים בשנת רל"ה (1475). על המאורע הקשה הזה למדנו מתיאורו המפורט של המוסלמי מג'ר אדין, שפרק מספרו תורגם על ידי יצחק יחזקאל יהודה בקובץ "ירושלים" של אברהם משה לונץ. "ויתאספו המון רב ויערוה עד היסוד, והשייך אבו אלעזם הוא המגרה והמאמץ את לב האנשים המשחיתים להחריבה, ומדי התנשא האבק עליהם נערו הוא בעצמו במטפחתו עליהם וכך היה אומר האבק הזה אבק גן עדן, ויש שכר לפעולתכם בגן אלהים". ההבטחות לגן עדן לפורעים ביהודים אינו איפה המצאה חדשה של קנאי המוסלמים בדור שלנו.

הימים הללו ימים קשים ביותר היו לבני הקהילה בעיר. באיגרת שהחזיק אחד משלוחי העיר, ר' משה עשרים וארבע (מעט על השם המיוחד הזה בהמשך) כתוב: "בית מקדשנו ותפארתינו מקדש מעט הושת לחרבה והעם היושב בה הושת לבוזזים בוזו כסף בוזו זהב" (ספר שלוחי ארץ ישראל לר' אברהם יערי) בראשיתה של אותה איגרת נכתב :" גם זה עשיתי להרב ר' משה אשכנזי עשרים וארבע, בעד כתב ששלחו לי מירושלים תבנה ותכונן איך הרסו בית הכנסת שהיה שם בחדש (חסר) שנת

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

חוק וסדר הפוליגרף 2

גירדתי בפדחתי הצעירה והפניתי את תשומת לבו של המוביל, שעיין, מן הסתם, לראשונה בתוצאות הבדיקה...

המשך בעמ' 4

רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך

יש לפרש, דהתורה מצווה כאן 'ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך' - אלו הלילות, דהיינו שהאדם צריך להגות בתורה תמיד כדכתי'...

המשך בעמ' 6

סיפור לשבת

בכוח האמונה

לפני 215 ימים השתנו חיינו לחלוטין. עמדתי בכפר-חב"ד בלוויה של גבי ורבקי הי"ד, מזועזע וקרוע מבפנים...

המשך בעמ' 3

שביבים

■ משום שלא הגיעה עדיין שעת הגאולה
■ תפארת וטל
■ היהודים תומכי אובהמה מתחילים להתחרט
■ סיפורי "חזון איש"

המשך בעמ' 5

הרל"ה (1475)". מדוע נקרא אותו השליח בשם ר' משה עשרים וארבע? סברות שונות נאמרו בידי החוקרים, אחת מהן אומרת שכינוי זה הודבק לו עקב בקיאותו הרבה בעשרים וארבע כתבי הקדש. גם אם אינה הסברה הבדוקה ביותר יש בה עניין.

בית הכנסת נבנה מחדש בפקודת השולטאן הממלוכי קאיתבי. בשנת שמ"ו ניסו הערבים לשוב ולהשתלט על בית הכנסת ואז עלה ר' בצלאל אשכנזי לירושלים. בבואו לירושלים השתדל לשוב ולחדש את פעילותו של בית הכנסת הזה בירושלים. דבר זה יכולים אנו ללמוד מתשובת ר' בצלאל אשכנזי סימן י"ד. תשובה זאת עוסקת באשה שעלתה מדמשק והקדישה דמי שכירות ביתה שבדמשק חציה לצפת וחציה לחברון, ואלו לפני מותה ציוותה שבתיה ימכרו, וחצי דמי המכירה יוקדשו לבניין בית הכנסת אשר בירושלים. בתשובה ארוכה ומורכבת בדיני ההקדשות קיים ר' בצלאל את הצוואה והוסיף שהקדש הכסף יהיה לפתיחת בית הכנסת והעיר, שזהו פתח התקווה לחיזוק היישוב היהודי בירושלים "ואם אין ירושלים חס ושלום אין חברון".

הרב בצלאל אשכנזי היה חבר נעורים לר' ישראל נג'רה. הרב נג'רה היה יליד העיר דמשק, ואביו היה רב הקהילה היהודית שם. בשנת שמ"ז עבר לצפת ומשם לעזה. התפרסם מאד בקהילות ישראל בעיקר בתור משורר, ושירו המפורסם "קה ריבון עולם" הפך לחלק בלתי נפרד מזמירות השבת בקהילות ישראל השונות. הרב אשכנזי והרב נג'רה חברו זה לזה בדמשק באיסוף תרומות לצרכי הקהילה בירושלים. בספרו של הרב נג'רה "מימי ישראל" שהוא חיבור של איגרות ושירי חול שצורף לספרו זמירות ישראל ויצא ראשונה בעיר ונציה בשנת ש"ס (1600) אנו מוצאים את נוסח המכתב שכתבו הרבנים הללו לקהילת ארם צובא בשם קהל הקדש בדמשק: "על אשר בא פה החכם השלם נודע ביהודה ובישראל כמהר"ר בצלאל נר"ו ויצא ממכון שבתו ומסבו, הר ציון זה שכן בו להמציא לעניי העיר טריפה (הכוונה וודאי לטרף א.כ.) בראותו אותם ברעב עטופה ומאויביה הדופה ויבא פה דמשק לבקש להם תרופה וחשב לצבוא צבא גם בצובה... לולי כי נפשו עייפה ויאמר לי לכתוב מגילה עפה, יפרישו מממונם נדבה ויניפו תנופה". קרוב לוודאי שכוונת הרב נג'רה היא להסביר מדוע אין ביכולת הרב אשכנזי להגיע גם לקהל אנשי ארם צובה והוא מבקש מהם להיות שותפים עבור המגבית ליהודי ירושלים. גם אחרי ששב הרב אשכנזי לירושלים המשיך הרב נג'רה בשליחותו של הרב לעסוק בגיוס כספים בדמשק עבור הישוב בירושלים ועבור בית הכנסת בעיר, ובאחת האיגרות המאלפות הוא מספר על עצמו ועל חבריו שיצאו ביום הפורים למגבית מיוחדת עבור ירושלים, ובני העיר תרמו סכום גדול "ממכסת נפשות כפר נפש איש לא נעדר, ומה שעתיד ליגבות הכל בכתב רשום מי נתן ומי עתיד ליתן". האיגרות הללו הובאו בספרו של הרב נג'רה "מימי ישראל" שהוא קבץ איגרות ושירי חול שצורף לקובץ זמירות ישראל שלו ויצא לאור לראשונה בונציה של שנת ש"ס (1600). האיגרות הללו הובאו גם על ידי אברהם יערי בספרו הגדול על שלוחי ארץ ישראל עמ' 226.

מתשובה אחרת של הרב אשכנזי אני למד על ביקורו בעיר קושטא. זה תיאורו בספר תשובותיו (סימן לח) "בהיותי בקושטנדינא רבתי עם, שרתי במדינות, רבתי בדעות, שבחו לי בזקן אחד דבר אוריין (תלמיד חכם) הוא וגבר דחיל חטאין הוא (ירא חטא) ומרוב ימים הוא כלוא בבית ולא ימיש יומם ולילה, מושך בשבט סופר בפירושי התורה וזכיתי להקביל פניו ובצאתי את העיר שלח לי פיתקא בשתי שאלות ואיידי דזוטר אירכס לי ולא מצאתיו עד הנה (כנראה הפתק עליו כתב הזקן את שאלותיו היה פתק קטן שאבד בכיסו של הרב א.כ.) ועתה כאשר מצאתיהו נתתי את לבי להשיב על שאלותיו". האם גם ביקורו של הרב בקושטא היה כדי לאסוף כסף עבור אנשי ירושלים ועבור בית הכנסת שלה. אנו נוכל רק לשער שזו הייתה מטרת מסעותיו של רב זקן וחלש. בתשובות אחרות בספרו הוא מספר במפורש שנסיעותיו הן עבור "עסקי עיר הקדש". באחת מהן ישב עם בחור צעיר שהיה מוטל ברעב עייף ויגע. לרב התברר שהבחור אינו אוכל מה שאינו מעושר. הרב אשכנזי כותב תשובה להוכיח שהקונה תבואה מוכנה מן הנכרי בארץ ישראל אינו חייב להפריש תרומות ומעשרות. מספר תשובותיו של ר' יום טוב צהלון סימן ק"ס אנו למדים על תקנות שתיקן הרב בצלאל אשכנזי בעניין חלוקת כספי התרומות, ועל השתתפות האשכנזים בעול המיסים שהיה מוטל על יהודי העיר, אף שרובם היו נתיני הארצות מהם עלו לעיר והיו פטורים ממסים אלה. מן העובדה שקובץ תשובותיו של הרב נדפס מתוך עזבונו ונסתיים ביום כ"ב לחודש מנחם אב שנת שנ"ה (בעיר ונציה) אנו יכולים ללמוד שבשנה זו (1595) כבר לא היה בין החיים. כל ישיבתו של הרב בירושלים לא הייתה אלא מספר שנים בודדות, ובהן הצליח להטביע את חותמו על אנשי העיר ולסייע בידי הקהילה במצבה הקשה.

מעמדה הקשה של ירושלים בימי גלות וחורבן הביא את גדולי ההוגים לשאלה מה מעמד מצוות יישוב ארץ ישראל בימי גלות וחורבן ומה זיקתנו לארץ ולעיר החרבה השוממה מבלי בניה. בעל ה"מגילת אסתר", מפרש את דעתו של הרמב"ם בקבעו שמצוות יישוב ארץ ישראל היא דווקא כאשר אין אנו משועבדים לאומות, ועל כן קבע בעל ה"פרי מגדים" שאין תוקעים היום בחצוצרות בתענית ציבור. רבי צדוק הכהן מלובלין כתב בספרו "דברי סופרים": "מצוות יישוב ארץ ישראל נראה לי עיקר כהמגילת אסתר בספר המצוות, דהוא בזמן שבית המקדש קיים, וגם אין נקרא ישוב אלא בשלווה, והיינו בזמן שבית המקדש קיים ומשחרב בית המקדש אף על פי שלא גלו כולם ממנה גם היושבים בה אין נקראין יושבי הארץ ואין להם ישיבה בה מאחר שהם עבדים עליה למלכי הארץ" (עיין מאמרו של שלום רוזנברג, הזיקה לארץ ישראל בהגות היהודית קובץ ירושלים משיבת ציון עד ליציאה מן החומות בהוצאת יד בן צבי ירושלים תש"מ עמ' 90). ראוי כאן להביא את שירו של ר' יהודה הלוי בשירו החשוב "דבריך במור עובר רקוחים". שם מתאר המשורר היהודי הגדול בעברו בארץ שוממה וחרבה "ואם ציים שכנוה ואוחים, הלא כן נתנה לאבות קדם, וכלה נחלת קוצים וחוחים, והם מתהלכים ארכה ורחבה, כמתהלך בפרדס בין צמחים, והם גרים ותושבים - ודורשים מקום קבר ומלון שם לאורחים". לאור הדברים הנפלאים הללו של ר' יהודה הלוי קבע הרב קוק זצ"ל "להודיעך שאפילו קודם הכיבוש הגמור ...כשהיא נחשבת עדיין ארצם של גויים, מבלי היות בה המצוות במילואן, גם אז ציוותה התורה על הישיבה בה ואין חבת ארץ ישראל נגרעת מערכה כלל".

שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול.

*הרב אהרן כ"ץ. ראש כולל הלכה במכון גבוה לתורה אונ' בר אילן. רב קהילת "דובב עוז" רמת גן.

סיפור לשבת

בכוח האמונה

{הרב אברהם ברקוביץ' מנהל קרן השיקום של בית חב"ד מומבי, שבחסות המרכז לענייני חינוך ומרכז חב"ד העולמי, היה אורח כבוד בכנס נשי חב"ד שנערך בימים אלה, והסיפורים המדהימים שסיפר, מתפרסמים כאן באדיבות השבועון "משפחה חסידית" של "כפר חב"ד" - שאול שיף.}

לפני 215 ימים השתנו חיינו לחלוטין. עמדתי בכפר-חב"ד בלוויה של גבי ורבקי הי"ד, מזועזע וקרוע מבפנים. לא האמנתי, שאני נוכח בסיטואציה בה קורה משהו כל כך נורא לשלוחים של הרבי, בעלי מסירות נפש, שנרצחו על קידוש ה'. טרגדיה שאי-אפשר לתאר במילים התרחשה בבית-חב"ד במומבי, וטלטלה את כולנו.

לנגד עינינו התגלתה הגלות במלוא עוזה. הרגשנו את ה'כתית' שאודותיו למדנו במאמר האחרון שהרבי חילק לחסידים ב'ואתה תצווה', תשמ"א, "שע"י כתית - כשיש מצב של נשבר ונדכא - מגיעים למאור - מסירות נפש".

כשליח, חיפשתי דרך לקחת לתשומת ליבי את הוראת הרבי, שמוכרחים להפוך דמעות למנוע לחידוש פעילות, ולהשתמש בכאב כקרש-קפיצה להמשיך ביתר שאת מבעבר.

הרשו לי לומר מילים מהלב, ולספר סיפור שקרה בהושענא-רבה תשנ"ח, אז פעלתי בשליחות במסגרת 'מרכז שליחות'.

בצלאל וחדווה אלנדב מראשון-לציון ישבו ליד בנם הגוסס בבית-הרפואה באוקלהומה, שבמרכז ארצות הברית. מיכאל, בן 18 חודש, היה במצב נואש וחיכה להשתלת כבד דחופה במשך תשעה חודשים, וכיוון שלא הצליחו למצוא כבד לילד כה צעיר - פחדו הרופאים שסופו קרב. ההורים האמינו, שהסיכויים למצוא השתלה גדולים יותר בארצות הברית, ולכן העבירו את הבן שלהם מישראל לשם.

בסוכות של אותה שנה נסעתי לאוקלהומה כדי לסייע לשליח. יחד איתי נסע חברי מהישיבה, נחום (נחומי) ששונקין.

נחומי, כפי שכולנו זוכרים, נורה בראשו על ידי טרוריסט, ימ"ש. מאותה יריה בגשר ברוקלין נהרג ארי הלברשטאם הי"ד, בזמן שחזרו בשיירה שליוותה את הרבי חזרה מבית-הרפואה באדר תשנ"ד.

נחום, ששכב ב'קומה' במשך מספר חודשים, והרופאים שלו לא האמינו שיישאר בחיים - יצא מזה. הוא דוגמה חיה לכך, שאפשר להתגבר גם על המכשולים והניסיונות הקשים ביותר בחיים!

ביום שלישי בלילה, הושענא-רבה, הגענו נחום ואני לבית-הרפואה כדי לבקר את מיכאל-חי (שם שנוסף לו בשל מצבו הקשה) ולחזק את הוריו. כשהגענו לחדרו, ראינו גוף קטנטן נפוח מתרופות, עור אפור-כהה בגלל כבד שאינו מתפקד, והוא ירק דם. הרופאים חששו שזו הייתה שעתו האחרונה.

עמדנו שם מפוחדים, ונחומי דיבר אל ההורים: "ראו אותי, הרופאים אמרו לי שלעולם לא אשרוד. ב"ה אני כאן! ה' ירפא את מיכאל, ובלי-נדר כולנו עוד נרקוד בבר-מצווה שלו!"

בירכתי את מיכאל בברכת-כהנים, נתתי דולר מהרבי בידו, שלחתי פקס שהוקרא באוהל ובו בקשה לעורר רחמים עבור מיכאל-חי בן חדוה, ומתוך אמונה וביטחון גמור - החזקנו ידיים והתחלנו לשיר בחדר בית-הרפואה: "עוצו עצה ותופר, דברו דבר ולא יקום, כי עמנו קל".

מילותיו של נחום כשליח של הרבי, ועצם הנוכחות שלו בכוח המשלח, עודדו את המשפחה. על?אף שמיכאל התינוק עדיין היה במצב קריטי, ההורים ממלאו תקווה וקיוו לטוב.

פחות מ-24 שעות מאוחר יותר, לפני שנכנס החג, קרה הנס, ואחרי תשעה חודשים נמצא כבד למיכאל! הוא עבר השתלה מוצלחת, ולאחר שהחלים לגמרי, חזר לארץ-ישראל עם משפחתו.

נשים ובנות נכבדות - חזרתי לארץ-ישראל היום, כדי לחגוג בר-מצווה למיכל אלנדב. מיכאל-חי ואמו חדווה, כאן איתנו בחדר - קומו בבקשה! הנה ההוכחה שכוח האמונה יכול לחולל ניסים מופלאים! (בנקודה זו בדבריו של הרב ברקוביץ', קמה אישה שישבה בשורה הראשונה באולם, ונעמד לידה גם בנה, נער בן שלוש-עשרה, לקול מחיאות הכפיים הנרגשות של המשתתפות!!!.)

* * *

במהלך שליחותי, הייתי עד למקרים בהם אמונה ודברי חיזוק של שליחים שפועלים בהשקפת הרבי, הצליחו להמתיק את רוע הגזירה גם כשהיה מדובר בטרגדיה כואבת.

אני רוצה לספר סיפור קצר שימחיש זאת.

ראש חודש טבת תשס"ד היה אחד הימים המאושרים בחיי. אשתי לאה ילדה בשעה טובה את בננו מנחם-מענדל ב'הדסה' בירושלים. באותו יום ממש, בבנקוק שבתאילנד, גבר יהודי צעיר בן 26, מיכאל רוזנבלום, בילה בחופשה עם חברים, ובאופן טראגי, בליל חנוכה, לקה בהתקף לב ונפטר בחדרו במלון.

המשך בעמוד הבא...

הוריו, וולאד ויאנה - יהודים יוצאי רוסיה, שחיו בטקסס למעלה משלושים שנה - טסו בבהלה לתאילנד כדי לארגן את ההלוויה של בנם-יחידם.

בלב שבור הם פנו אל השליח המסור הרב יוסף-חיים קנטור, וביקשו ממנו לארגן את קבורת בנם בירושלים. הרב קנטור ידע שאני בישראל, וכיוון שלא יכול היה לטוס למחרת לארץ, הוא התקשר אלי וביקש ממני לעשות זאת.

במהלך ה'שבעה' שוחחתי עם וולאד ויאנה שעות ארוכות, כשאני מנסה לנחמם ולדבר אל ליבם.

אחרי ה'שבעה' הם עברו מטקסס למוסקבה, הצטרפו לקהילה היהודית שלנו, ושמרו על קשר גם עם שליחים נוספים בעולם. זמן קצר אחר-כך החלו לשמור על עוד ועוד מצוות.

כשהתארחו אצלנו, סיפרו כי הם מרגישים בודדים בעולם כיוון שאיבדו את בנם היחיד, ושקשה להם למצוא נחמה. לא היה דבר שרצו בו יותר מילד משלהם... לצערם, הרופאים לא נתנו לכך סיכוי, כיוון ששניהם היו בתחילת שנות ה-50 לחייהם, ובכל זאת, אמונתם, שהתבססה על השקפת הרבי, הייתה חזקה, והם הלכו ל'אוהל' כדי לבקש ברכה מהרבי. הם התפללו לנס...

בשנה שעברה, יאנה בת ה-53 ילדה בן בריא באופן ניסי.

הרב קנטור טס מתאילנד, ואני הגעתי ממוסקבה, כדי להיות נוכחים בהכנסתו של התינוק שלמה בן דוד בבריתו של אברהם אבינו...

אפשר לראות: כשיש אמונה, אפשר לגרום לניסים מעל דרך הטבע!

חוק וסדר

פינה משפטית מאת עו"ד משה פרידל

הפוליגרף II

בימי עלומי, ואני עורך דין מתחיל וצעיר, ניהלתי תיק הוכחות תחת שרביט הניצוח ועינו הפקוחה של עו"ד וותיק.

תוך שאני שוקד על הכנת המשפט מתחילה לחלחל לתודעתי המסקנה הפסימית שמצבנו בכי רע. הלקוח, כפי שנראים פני הדברים בעין בלתי מזוינת, די מקרטע.

נגשתי אל עורך הדין המוביל, שטחתי בפניו את מסקנותיי והבעתי את החשש המקנן בקרבי נוכח מכלול הנסיבות.

המוביל, הבהיר לי בביטחון של בעל ניסיון, מהול במעט יוהרה, כי עוד יש לי מה ללמוד.

כעת הוא עסוק, הסביר, אבל בערב, משהו כמו שש, אני יכול להיכנס אליו.

הזכרתי בנימוס שלמחרת היום, בשמונה ושלושים בבוקר התיק קבוע להוכחות וכדאי שנערך מבעוד מועד. הקלפים שאחזנו ביד לא היו מהמשובחים ומצבנו לא נראה מבטיח באופן מיוחד.

המוביל הרגיע אותי בביטול והציע שאתכונן להפתעות.

בשעה היעודה באתי בפתח משרדו.

"עכשיו תראה איך מנהלים תיק כמו שצריך" פתח והסיט בנון שלנטיות את התמונה שתלתה בצד שולחנו. מאחוריה נתגלתה בגאון כספת מכובדת ואימתנית. בתנועות מיומנות סובב את המיסב והכספת נפתחה כטומנת בחובה הפתעה וממתיקת סוד.

עודי עומד נפעם ומשתאה, שלף המוביל ביד יציבה מעטפה חומה מקרבי הכספת ומסרה בידי.

"שלחנו את הלקוח לפוליגרף" התרים לעברי.

"זה לא קביל" השבתי.

"יתכן" הפטיר "אבל נראה איזה פרצוף יהיה לצד השני כשנשלוף את זה".

"עדיין" המשכתי בשלי "זה לא קביל".

"בסדר, בסדר" ביטל את טענותיי "חכה ותראה...".

הואיל ואין חכם כבעל הניסיון, לא נותרה בידי ברירה אלא להמתין בסבלנות לדיון. בין לבין עיינתי בהשתאות בבדיקת הפוליגרף, אשר דיברה בעד עצמה. התוצאות היו חד משמעיות. ארבע שאלות, ארבע תשובות. השאלות היוו את לב לבה של הסוגיה, כפי שנוהגים לכנותה: "נקודת ארכימדס". סלע המחלוקת אשר יכריע את הכף לכאן או לכאן. השאלות היו ברורות ולידן התשובות הקצרות והחד משמעיות. התשובות בבדיקת פוליגרף מתמצות במילה אחת, כן או לא. הלקוח השיב בכולן בחיוב, בלי להתבלבל ובלי למצמץ.

> "גירדתי בפדחתי הצעירה והפניתי את תשומת לבו של המוביל, שעיין, מן הסתם, לראשונה בתוצאות הבדיקה..."

מכון הפוליגרף בחן את תגובותיו, ניתח את הממצאים וקבע באופן גורף, נחרץ וחד משמעי שהאיש שלנו דובר שקר מעל ומעבר לכל ספק סביר.

גירדתי בפדחתי הצעירה והפניתי את תשומת לבו של המוביל, שעיין, מן הסתם, לראשונה בתוצאות הבדיקה.

האיש הביט בי באדישות, נטל את תיקו ופנה לצאת את המשרד. "מה אתה מתרגש?" הטיח בי "זה לא קביל בין כה וכה...".

"זה טוב" קראתי אחריו "אבל מה אני עושה?"

"מה אתה דואג" שמעתי את קולו מתרחק בחדר המדרגות "יש לך עד הבוקר... תמצא משהו...".

הכותב הינו בעל משרד עורכי דין ברעננה

שביבים / שאול שיף

משום שלא הגיעה עדיין שעת הגאולה

בספר "דברי דוד" כתב בשם הרב הצדיק הקדוש מטשארטקוב, שסיפר בשם אביו, הרב הצדיק הקדוש רבי ישראל מרוזין זללה"ה, שפעם אחת נתעצם המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע ועל כל ישראל, לזרז הגאולה. ושאלו מהשמים: מי הוא זה אשר ידחוק את השעה כל כך, וכי אין גדול ממנו? והשיב להם המגיד זללה"ה כי מחמת שאני צדיק הדור, לכן עלי מוטלת החובה לפעול בעניין הגאולה. ושאלו אותו, מאין מוכח שאתה הוא צדיק הדור. והשיב המגיד זללה"ה: החברייא קדישא שלי יבואו ויעידו עלי שאני צדיק הדור. וענו מן השמים, אם כן, יעמדו נא החברייא קדישא שלך ויתנו עדות עליך ואז תצדק בדבריך כי אתה הוא צדיק הדור.

ויבוא המגיד זללה"ה אל החברייא קדישא שלו ושאל אותם בעת אשר כולם ישבו לפניו: האמת היא שאני צדיק הדור? ולא היה מי שענה, על אף שכולם ידעו היטב והאמינו בלב שלם שהמגיד זצלה"ה הוא צדיק הדור, ועם כל זה נדמו כולם ולא ענו דבר לומר: אמת שרבנו הוא הצדיק הדור. ויהי לפלא, אך כך גזרו בפמליה של מעלה מחמת שטרם הגיעה שעת הגאולה.

ובספר "קרבן עני" כתב: שמעתי מפי איש נאמן ששמע את הרבי הצדיק מקוז'ניץ זצוק"ל, בעת שהתפלל הפיוט "אום אני חומה" והגיע לתיבות "סובלת סבלך" אמר: "גלוי וידוע לפניך ריבון דעלמא כוליה שאני יודע יחוד אחד שאם הייתי רוצה הייתי מכוונו והיה מוכרח משיח צדקנו לבוא. אך "סובלת סבלך". אם אתה סובל, אסבול גם אני אתך."

תפארת וטל

אלידע בר-שאול, נכדו של הרב אלימלך בר-שאול זצ"ל, מדריך סיורים מבוקש. אחד ממסלוליו: בית העלמין שעל הר הזיתים. אחת התחנות בסיור היא ליד מצבת קברה של צדקת בת דורנו, תפארת היימנרט ע"ה. בסמוך אליה ממש נחצב קברה של טל שורשן, ילדה ככת שש בעת הסתלקותה. בחייהן ובקברן לא נפרדו. גלגוליה הבלתי מפוענחים של ההשגחה הפרטית.

כשהייתה תפארת בת 14 נרצח אביה של טל, דורון שורשן הי"ד, ממתיישבי כפר דרום, סמוך לחממות שלו בדיר-אל-באלח. בשבע בבוקר שלאחר "השבעה", נשמעה נקישה על דלת ביתה של משפחת שורשן. כשפתחה אם המשפחה, שלה שמה, את הדלת, הופתעה לראות מולה נערה צעירה מאירת עיניים, המסגירות את טוב לבה. "אני תפארת ובאתי לעזור לכם", אמרה. שלה לא הכירה את הנערה והסיקה כי אינה נמנית על מתיישבי כפר דרום. בסערת הרגשות של היום הקשה הזה, אפשרה לה שלה להשתלב ברוטינה של אותו בוקר. תפארת עזרה בהכנת הילדים הקטנים לגן ובית הספר, ואז אמרה שלום והלכה לדרכה. למחרת חזר הסיפור על עצמו וכך יום אחר יום במשך שנה שלימה. חברותיה של תפארת לא ידעו על מעשה החסד שלה ובתחילתו גם לא שיתפה את הוריה. הנערה בת ה-14 הגיעה דבר יום ביומו, תמידים כסדרם, מנוה דקלים לכפר דרום והתייצבה בשבע בבוקר שטופת שמחה של מצווה בפתח ביתה של משפחת שורשן, נכונה לעשות כל שתידרש.

כעבור מספר שנים חלתה טל שורשן במחלה קשה שממנה לא החלימה. כששכבה בבית החולים ונשאלה במה אפשר לשמח אותה ענתה: בתפארת. ואכן, תפארת לא איחרה לבוא וסעדה את טל עד שעצמה את עיניה.

חלפו כמה שנים ו"תפארת שבתפארת" נאספה ברצון יודע תעלומות לעטר את כסא הכבוד שלו והיא בת 21. תפארת נספתה באסון אולמי ורסאי ונטמנה בבית העלמין בגוש קטיף. כאשר פונה בית העלמין של הגוש בעקבות ההינתקות הבזויה, חברו השתיים בשלישית והפעם עד יבוא הגואל ותקוים ההבטחה: הקיצו ורננו שוכני עפר.

היהודים תומכי אובהמה מתחילים להתחרט

אלן סולו מכהן כיום כנשיא "מועדון הנשיאים" המאגד את רוב ארגוני היהודים המשמעותיים בארה"ב. סולו הוא סגן נשיא של חברת עורכי-דין שבה מועסקים כ-4000 עורכי דין מעשרים מדינות בארה"ב. הוא נחשב כידיד קרוב ותומך נלהב של אובהמה, אלא שבימים אלה ממש הוא פירסם הצהרה שבה הוא מביע התנגדות נחרצת לדרישתו של אובהמה לעצור כל בנייה יהודית במזרח ירושלים ובעיר העתיקה. סולו קובל על שהממשל האמריקני (המנווט על ידי נציג "שלום עכשיו" המכהן כראש הסגל בבית הלבן ומכשיל את הנשיא על כל צעד ושעל וסקרי דעת הקהל מוכיחים זאת, ש.ש.) רוצה להקפיא בנייה חוקית יהודית בירושלים וכו בזמן מתנגד להריסת מבנים בלתי חוקיים שנבנו על ידי ערבים במזרח העיר. "מאות משפחות ערביות עברו לגור בשכונות יהודיות בירושלים ואותה זכות שמורה לתושבים יהודיים לגור בכל מקום שבו יבחרו בירושלים", כותב סולו. סולו מהתורמים החשובים למערכות הבחירות של אובהמה לאורך השנים, מבהיר הבהר היטב שציפיותיו הוורודות מאובהמה נכזבו. המחאה הגלויה של סולו במעמדו כנשיא "מועדון הנשיאים" חושפת את השיקריות ברושם שקבוצות שמאל קיצוניות רוצות ליצור כאילו הקהילה היהודית בוטחת באובהמה ותומכת בו והביקורת עליו היא רק בשולי השוליים.

סיפורי "חזון איש"

ר' משה פוטולסקי היה מדריכי האהוב בישיבת נחלים ושמרתי עמו על קשר לאורך השנים עד שהוא נותק ולא ברור לי עד היום באשמת מי. והנה ביום שני השבוע הגיע לביתי כתב העת "מבקשי תורה" (עורך הרב שלום אליעזר רוטר) המייצג בהשקפותיו את עולם התורה הליטאי, ומצאתי בו מוסף מיוחד שכתב פוטולסקי ובו סיפורי "חזון איש". אביו ר' אפרים פוטולסקי זצ"ל היה אחד מאלה שהביאו את מרן "חזון איש" לבני ברק ועמד בקשר רצוף אתו, והוא, משה, שמע סיפורים רבים עליו שטרם ראו אור. הנה כמה מהם: "פעם שוחח אתו אבי על השמדת יהודי אירופה. אמר לו רבנו: "הקב"ה הסתיר מאתנו את מה שהוא עומד לעשות, כדי שלא נתפלל על זה ונבטל בתפלתנו את הגזרה".

כשנחוגה חנוכת הבית של ישיבת פוניבז', הזמין ראש הישיבה, הרב

יוסף שלמה כהנמן, את יצחק בן צבי, נשיא מדינת ישראל, להשתתף בחגיגה. אנשי נטורי קרתא הדביקו ברחובות ירושלים מודעות מחאה, שתוכן הכותרת היה: "ישיבת פוניבז' נשרפה". יצחק בן צבי רצה להקל על הרב כהנמן, והודיע שבגלל מחלה לא יוכל להשתתף בחנוכת הבית. אבל הרב לא ויתר, והודיע על דחית חנוכת הבית עד להחלמתו של בן צבי. גם אל רבנו שלחו אנשי נטורי קרתא משלחת שדרשה ממנו לצוות על הרב כהנמן לבטל את הזמנת בן צבי. רבנו צוה עליהם להניח לזה, אבל הם התעקשו, ועמדו בתוקף על דרישתם. אמר להם רבנו: "משה אמר לקב"ה: הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה?" והסביר: "אם אתם, שבאתם אלי, אינכם רוצים לשמוע בקולי, איך תוכלו לדרוש מהרב כהנמן, שאני הוא שאבוא אליו, שישמע בקולי?".

וואו...

רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך (ד, ט)

יש לפרש, דהתורה מצווה כאן 'ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך' - אלו הלילות, דהיינו שהאדם צריך להגות בתורה תמיד כדכתי' והגית בו יומם ולילה. וזהו דבר שא"א שכל ישראל יעמדו בו, לכן, כותב מחבר "תפארת יהונתן", נתנה התורה עצה 'והודעתם לבניך ולבני בניך' שאלו התלמידים, כמו שאחז"ל שכל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו. וא"כ ע"י שילמד לאחרים והתלמידים ישלימו על ידו, שיהיו זמנים שהוא לא ילמד אך תלמידיו ילמדו, והרי זה כאילו הוגה בתורה תמיד.

ליקט וערך: עו"ד משה פרידל

כל הרוצה לקבל באימייל ולהצטרף
ללימוד משנה והלכה יומית יש לפנות ל:
mhyomit@gmail.com

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין
עיצוב גרפי
טל. 052-7723288
אימייל. gilwein26@012.net.il